

Важни дани у новембру

Међународни дан толеранције

Земље чланице организације Уједињених нација и УНЕСКО-а, на 28. генералној конференцији у Паризу, одржаној 16. новембра 1995. године, усвојиле су Декларацију принципа толеранције ради предузимања мера за њено промовисање. За Међународни дан толеранције проглашен је 16. новембар.

У тој Декларацији се каже да је толеранција поштовање, прихватање и уважавање разноликости култура нашег света, наших форми изражавања и начина да се буде човек. Она се негује путем знања, отворености, комуникације и слободе мисли, савести и веровања.

Реч толеранција се често изједначава са појмом трпљења, али не подразумева трпљење које угрожава нас и нашу околину. Толеранција нас учи да они који су толерантни не смеју до краја да трпе оне који су нетолерантни. Срж толеранције јесте разговор. Не постоји проблем или питање о којем се не може водити цивилизовани разговор, односно нема проблема који треба решавати силом уместо разговором. Треба неговати културу разговора, а то подразумева промену мишљења, ставова и понашања када су оспорени у аргументованом разговору и када чињенице говоре супротно од онога што мислимо и заступамо.

Толеранција је особина личности, став и спремност да саслушамо и разумемо оне са другачијим мишљењем, ставовима и понашањем у вери, идеологији, знању и да они због тога не трпе никакву последицу од друштва.

Нетолеранција и толеранција су супротне појаве. Примери нетолеранције су искључивост, стереотипи, увреда на верској, националној и расној основи. Нетолерантни људи могу да говоре, а да се не чују, да се гледају, а да се не виде, да буду близу један другом, а да их дели невидљиви зид, да говоре истим језиком, а да се не разумеју.

Нетолеранција је најопаснија кад постане масовна појава, кад непроверене сумње, гласине или лажи постану основ нечијег деловања и то постане предрасуда или стереотип. Зато толеранција подразумева и општу културу, логичку и друге провере онога што нам се сервира као истина, а односи се на друге људе, вере, идеологије.

Образовање је најбољи начин за превенцију нетолеранције, треба промовисати методе подучавања које ће смањити културну, политичку, економску, друштвену и верску нетолеранцију која је корен насиља. Образовни програми треба да допринесу развоју разумевања, солидарности и толеранцији међу појединцима и групама и народима.

Толеранција подразумева активан став инспирисан признавањем универзалних људских права и слобода других људи. То је одговорност која подржава људска права, плурализам, укључујући и културни, демократију и владавину закона, а одбацује догматизам и апсолутизам. Толеранција значи да је човек слободан да се придржава сопствених убеђења и да прихвата да се други људи придржавају својих убеђења, да су људска бића по природи различита у својој појави, говору, понашању и вредностима и да имају право да живе у миру и буду каква јесу.

Схватањем да треба да будемо толерантни ми у ствари одустајемо од искључивости сваке врсте, без обзира да ли је реч о култури, спорту, политици, вери или нечем сличном.

Разлози за толеранцију су:

1. развој људског бића, јер човек је недовршено и несавршено биће и зато му је потребан други човек; ко није кадар да разговара тај није способан ни да се развија; толеранција је услов напретка;

2. сазнање истине, јер потребно нам је знање и искуство других; толерантан је онај ко је свестан да не зна целу истину и да му је потребан други човек да би доспео близу истине;

3. потреба откривања и стварања нових вредности.

Толеранција није пуко трпљење туђег гледишта, морамо уложити напор и енергију да поштујемо и уважавамо туђе мишљење. Није лако не слагати се са неким, поготову ако има другачије или супротне ставове, мишљење, уверења и понашање, а у исто време га не осуђивати. Толерантни људи схватају да је то неминовност, живот уз толеранцију постаје срећнији и лепши. Тада кажемо да живимо у хармоничној, срећеној и срећној средини у којој нема једностраности. У том случају су људи у колективу – породици, насељу, школи – на најбољи начин уредили међусобне односе, а у корист њих самих и њихове заједнице.

Хармонија у некој заједници се обезбеђује ако је:

- истина мерило моћи појединца (а не власт, политика, вера);
- процес доношења одлука плод разговора ширег круга људи са различитим мишљењем; грађанин део демократског процеса;
- слобода, равноправност, солидарност, пријатељство и љубав основни принципи живљења у некој заједници где постоје верске, националне, расне и друге разлике.

Дан дечијих права

Повеља о правима детета донета 20. новембра 1959. године била је први корак ка заштити права детета и од тада се тај дан обележава као Универзални дечији дан. Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Конвенцију о правима детета 20. новембра 1989. године. Четири основна принципа Конвенције су: недискриминација, посвећеност најбољим интересима детета, право на живот, преживљавање и развој и поштовање ставова детета. Конвенција штити дечија права тако што поставља стандарде здравствених услуга, образовања, правних, грађанских и социјалних сервиса.

Светски лидери су на Миленијумском самиту 2000. године објавили Миленијумске развојне циљеве до 2015. године: смањење екстремног сиромаштва и глади, обезбиђивања основног образовања, промовисање једнакости полова, смањење смртности деце, побољшање здравља мајки, заустављање ширења ХИВ/АИДС-а, маларије и других болести, одрживост животне средине и опши развој у свету кроз сарадњу. Циљеви се односе на све људе, али је шест од осам циљева директно у вези са децом и остваривање циљева ће значајно побољшати њихове животе.

Активности у школи поводом обележавања ових дана

- Радионице са децом на тему Комуникација, Толеранција
- Часови редовне наставе и ваннаставањих активности на којима се разговара о толеранцији и доброј комуникацији
- Израда литерарних и ликовних радова на тему Толеранција
- Уређење паноа на тему Толеранције
- Предавање за наставнике у оквиру стручног усавршавања у школи на тему добре комуникације међу ученицима, између наставника и ученика и толеранције у свакодневном животу.
- Недеља (месец) посвећена активностима против насиља, активности се планирају и реализују у договору са ученицима у Бачком парламенту и Вршњачком тиму, Тимом за заштиту деце и наставницима у школи.

Обележавање ових дана ће се повезати са активностима из Школског програма.

Светски дан филозофије

Поводом установљења Светског дана филозофије 2005. године наглашена је важност ове научне дисциплине, нарочито за младе људе, јер филозофија охрабрује критичко и независно мишљење и омогућава боље разумевање света и промоцију толеранције и мира.

Овај дан се обележава трећег четврка у новембру од 2002. године у част филозофским рефлексијама. Задатак је да се охрабре људи широм света да

поделе своје филозофско наслеђе и отворе своје умове за нове идеје, као и да подстакне дебата међу интелектуалцима на важне друштвене теме: улога жена филозофа, филозофија са децом, филозофија и једнаке могућности за све у школи и др.

Дан филозофије 2015. године се обележава 19. новембра, а основна тема „Мноштво језика и места филозофије“. У Паризу ће се организовати округли сто на коме ће се дискутовати о начинима и могућностима ширења знања и разумевања филозофија насталих у различитим деловима света и различитим културама. Теме су:

- Знање и ширење филозофских мисли незападних култура, посебно путем нових технологија
- Филозофија ван академског оквира: коришћењених места и формата.
- Разноврсност места и форми предавања и учења филозофије.

Као резултат сарадње између УНЕСКА и наставника филозофије установљена је катедра за Филозофију са децом на Универзитету у Нанту.¹

¹ UNESCO, <http://www.unesco.org/new/en/unesco/events/prizes-and-celebrations/celebrations/international-days/world-philosophy-day-2015/>

Подучавање филозофије за децу

Једно се дете чуди: „Стално покушавам да мислим да сам неко други, па ипак сам то увек поново ја.“ Тај дечак додирује порекло сваке извесности, свест о бићу усамосвести. Он се чуди пред загонетком бића сопственог Ја, пред оним што се на основу било чега другог не може појмити. И питајући, стоји пред том границом.

К. Јаспер

Идеја да се учи филозофија у школи заснива се на ставу да деца потпуно користе своје могућности у школи кад се охрабрују да истражују и постављају питања о егзистенцији од почетка школовања. За децу се каже да су „природни филозофи“, јер су њихова питања у вези са постојањем обимна и радикална. Практиковање филозофије за децу у основној школи се заснива на идеји да је свако дете индивидуа која треба да се поштује, слуша и добије могућност да изрази своје ставове и мишљења. Циљ радионица у основним школама је:

- развијање речника, лингвистичких капацитета деце,
- учење деце расправи/аргументацији,
- учење да се поштује и слуша став других.

Користећи одређену литературу на часовима/радионицама обогаћује се лична култура деце и они се уче да интерпретирају литерарни текст и да разумеју његов садржај.

Светски дан телевизије

Овај дан се прославља 21. новембра од 1996. године да би се назначио велики утицај телевизије на доношење одлука. Наглашава се како је комуникација данас главно међународно питање и да је важна за светску економију, социјални и културни развој, а телевизија један од најмоћнијих медија за презентовање важних светских тема.

Технолошки напредак стално мења наш живот. Информационо комуникационе технологије и многобројни медији утичу на нас: на свакодневне активности, образовање, формирање ставаова, доношење одлука... Телевизија је данас веома моћан медиј, све што видимо и чујемо на телевизији обликује наш живот. Телевизијски програм може да образује, информише, забави и утиче на нас на много других начина. Зато о телевизијикао медију и њеним карактеристикама треба разговарати са децом и поучити их медијској писмености.

У нашој школи се о овој теми говори кроз активности у оквиру школских пројеката, али и на часовима библиотекара и заједничким часовима наставника и библиотекара. Школска ТВМ³ основана је 2013. током обележавања 200 година од рођења Његоша, током две школске године направљено је неколико емисија у оквиру више школских пројеката.

Ове школске године се наставља продукција програма ТВМ³, ученици ће се и даље упознавати са одликама овог медија и припремати нове емисије.

